

Vaccinatie tegen vogelgriep

van bedrijfsmatig gehouden biologische legkippen
en legkippen met vrije uitloop

Vaccinatie toegestaan

De Europese Unie heeft op 22 februari 2006 een akkoord bereikt over het preventief vaccineren van hobbydieren en bedrijfsmatig gehouden biologische legkippen en legkippen met vrije uitloop. Vaccinatie moet gezien worden als een alternatief voor het afschermen van pluimvee. Door de dieren te vaccineren hoeven ze tijdens de trekperiode van de wilde vogels niet te worden afgeschermd. De toestemming van de Europese Commissie gaat gepaard met een aantal voorwaarden. In deze folder leest u achtergrondinformatie over vogelgriep en alles wat u, als bedrijfsmatig pluimveehouder met biologische legkippen of legkippen met vrije uitloop moet weten over vaccineren.

Verspreiding vogelgriep

Het zal u niet ontgaan zijn: het H5N1-vogelgriepvirus heeft zich vanuit Zuidoost-Azië verspreid richting Europa. Eind februari 2006 was het virus in veel landen van de Europese Unie aangetoond in gestorven wilde zwanen en andere watervogels. In Frankrijk is de eerste uitbraak van H5N1 op een bedrijfspluimveebedrijf vastgesteld. In Zuidoost-Azië zijn ook mensen besmet geraakt met het voor mensen gevaarlijke H5N1-virus, maar die hadden zeer intensief contact met zieke of dode vogels.

Besmetting

Vogels kunnen op verschillende manieren geïnfecteerd raken met vogelgriep. De ziekte kan op verschillende manieren worden overgedragen. Zieke of besmette vogels verspreiden het virus via de luchtwegen, oogvocht en via uitwerpselen. Ook besmet materiaal zoals kratten, transportmiddelen en schoenen of kleding kunnen een besmettingsbron zijn.

Klinische verschijnselen

Het vogelgriepvirus H5N1 is zeer besmettelijk en veroorzaakt ernstige ziekteverschijnselen en plotselinge toename van de sterfte. De dieren kunnen zeer snel sterven, zelfs zonder dat er klinische verschijnselen zichtbaar zijn geweest. Wanneer eenmaal een koppel besmet is met vogelgriep, verspreidt de ziekte zich zeer snel door de koppel. De symptomen van het hoog pathogene virus kunnen variëren maar steeds zal er een sterke daling zijn van de voeropname en eiproductie en een in enkele dagen sterk oplopende sterfte in een ziek koppel. Overige symptomen (die er niet altijd hoeven te zijn) kunnen zijn: ophoping van abnormale hoeveelheid vocht aan kop en nek, onderhuidse bloedingen in poten, lellen en de kam, luchtwegproblemen, overvloedige traanvorming, ontsteking bijholte van de neusholte, bloedingen in organen, diarree, sloom, ruw verenkleed en zenuwverschijnselen.

De keuze voor vaccinatie

Vaccinatie is vrijwillig. Aan u dus de keuze of u wel of niet wilt laten vaccineren. Om u te helpen uw keuze te bepalen, staan hieronder de voornaamste voor- en nadelen.

Wat zijn de voordelen van de vaccinatie?

- Door het vaccineren wordt uw pluimvee minder gevoelig voor het vogelgriepvirus.
- De vaccinatie beschermt tegen ziekteverschijnselen en sterfte.
- Mochten de gevaccineerde dieren toch besmet raken met het virus, dan komen er veel minder virusdeeltjes in de mest terecht waardoor verspreiding van de ziekte vermindert of stopt.
- Drie weken na de tweede vaccinatie mag uw pluimvee weer naar buiten.
- LET OP! Het blijft mogelijk dat het gevaccineerde pluimvee bij een uitbraak van vogelgriep alsnog moet worden geruimd.

Wat zijn de nadelen van de vaccinatie?

- Als de vaccinatie bij leggende hennen wordt uitgevoerd kan er een tijdelijke daling in de eiproductie en wat verhoogde uitval optreden. U mag er daarom voor kiezen om de leggende hennen afgeschermd te houden (en niet te vaccineren) en de hennen in opfok te laten vaccineren. Alle kippen en hun producten van een bedrijf waar gevaccineerde dieren aanwezig zijn worden beschouwd als gevaccineerd. Zij vallen dus onder de voorschriften die voor gevaccineerd pluimvee gelden.
- Door de vaccinatie wordt het moeilijker om een eventuele besmetting met een vogelgriepvirus aan te tonen. Dit nadeel wordt ondervangen door het gebruik van verklikkerkippen.
- Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit betaalt de bloedproef voorafgaand aan de eerste vaccinatie. De overige kosten te weten de vaccinatie, pootringen, dierenartsbezoek, administratie en overige monitoring zijn voor rekening van de pluimveehouder.
- Bedrijven die op commerciële basis pluimvee houden mogen hobbymatig gehouden pluimvee niet vaccineren. Ook niet wanneer het commerciële pluimvee wel wordt gevaccineerd.
- Er moet een uitgebreide administratie bijgehouden worden van de gevaccineerde dieren en van de verklikkerdieren:
 - u moet zich aanmelden via de dierenarts bij het LNV-Loket
 - u moet voor vaccinatie een houdersverklaring ondertekenen,
 - u moet na de verschillende vaccinaties een vaccinatieverklaring ondertekenen,
 - u moet beide verklaringen 3 jaar bewaren,
 - u moet een register bijhouden met aantallen gevaccineerde dieren en gestorven dieren, de verplaatsingen en de leveranciers- en afnemersgegevens.
- Verplaatsing van pluimvee, eendagskuijken en broedeieren afkomstig van bedrijven waar gevaccineerde dieren worden gehouden is verboden tenzij hiervoor toestemming is gegeven door de Voedsel en Warenautoriteit (VWA).
 - de VWA geeft uitsluitend toestemming voor vervoer naar een in Nederland gelegen bedrijf of slachthuis,
 - consumptie-eieren mogen in Nederland vrij vervoerd worden, maar vervoer naar andere Europese lidstaten moet via een in Nederland gelegen aangewezen pakstation
 - vlees en vleesproducten van gevaccineerde koppels mogen alleen onder voorwaarden naar Europese lidstaten worden gebracht,
 - de mest van bedrijven met gevaccineerd pluimvee mag niet buiten Nederland worden gebracht.

Algemeen

1. De vaccinatie is vrijwillig
2. De vaccinatiecampagne is uitsluitend voor hobbypluimvee, biologische legkippen en legkippen met vrije uitloop. Ten behoeve van de laatste twee categorieën mogen tevens opfokhennen gevaccineerd worden.
3. Het vaccin is een “dood” vaccin wat betekent dat het geen levend virus bevat. Daardoor vormen gevaccineerde dieren en hun producten geen gevaar voor de mens of voor andere niet gevaccineerde dieren.
4. Het vaccin moet met de injectiespuit worden toegediend; ieder dier krijgt dus een injectie met het vaccin in de borstspier.
5. Als u besluit te gaan vaccineren moet dat tweemaal gebeuren. U moet rekening houden met twee bezoeken van de dierenarts. Bij het eerste bezoek wordt bloed afgenomen en worden de dieren gevaccineerd. Tevens worden de verklikkerkippen geringd en geregistreerd. Bij het tweede bezoek volgt een tweede vaccinatie.
6. Pas na het ondertekenen van de houdersverklaring wordt de vaccinatie uitgevoerd.
7. Drie weken na de tweede vaccinatie mogen de dieren weer naar buiten.
8. De registratie van gevaccineerde dieren gebeurt via de dierenarts en het LNV-Loket in het Koppel Informatie Programma (KIP) van het PPE.
9. Periode van vaccinatie:
 - a. leggende hennen: maart 2006 t/m juni 2006
 - b. opfokhennen: maart 2006 t/m juni 2007

Monitoring en verklikkerkippen

- Omdat het door vaccinatie moeilijker wordt om een besmetting aan te tonen moet u gebruik maken van verklikkerdieren, ook wel “sentinels” genoemd. Door een aantal dieren niet te vaccineren zullen deze dieren na eventuele besmetting met het vogelgriepvirus wel ziekteverschijnselen vertonen of afweerstoffen aanmaken.
- De verklikkerdieren moeten binnen de stal worden gehuisvest in groepjes van 5, verspreid door de stal, op een plek waar ze veel in contact komen met de wel buiten lopende, gevaccineerde dieren (bijvoorbeeld bij de voer- of drinkwatervoorziening). Verklikkerdieren mogen niet naar buiten. Het aantal verklikkerdieren is 1% van het koppel met een maximum van 60 dieren per stal.
- Verklikkerdieren moeten een pootring dragen met de tekst “controle AI 2006 NL”.
- Verklikkerdieren moeten elke dag gecontroleerd worden op mogelijke verschijnselen van vogelgriep en sterfte. Indien u verschijnselen waarneemt moet de dierenarts gewaarschuwd worden.
- Voorafgaande aan de eerste vaccinatie moet er een bloedmonster van alle verklikkerdieren worden genomen voor controle op antistoffen.
- Een deel van de verklikkerdieren (60%, 3 van de 5) moet elke drie maanden worden onderzocht op antistoffen. Dit wordt gecombineerd met de bestaande vogelgriep-monitoring van uitloopbedrijven.

- Bij sterfte van verklikkerdieren moet dit gemeld worden bij de VWA (via Landelijke LNV-dierziektennummer) waarna de dieren onderzocht worden door middel van een RT-PCR.
- De meldingscriteria zoals beschreven in artikel 89 van de Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's blijven uiteraard onverminderd van kracht.

Controle van de vaccinatie

- Bij bedrijven waar wordt gevaccineerd kunnen een aantal weken na de tweede vaccinatie opnieuw bloedmonsters worden genomen. Deze steekproefsgewijze controle van de effectiviteit van de vaccinatie wordt betaald door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Wat moet u doen als u uw pluimvee wilt laten vaccineren?

Als u besluit te vaccineren moet u contact opnemen met uw dierenarts. Deze maakt een afspraak voor de eerste en tweede vaccinatie met u en neemt contact op met het LNV-Loket. Dierenarts en pluimveehouder dienen te werken volgens de richtlijnen opgesteld door de VWA.

Werkwijze

- U neemt contact op met uw dierenarts.
- Via uw dierenarts kunt u uw naam, adres en woonplaats gegevens bij het LNV-Loket laten registreren. Na een check op registratie in KIP bent u geregistreerd als pluimveehouder die zijn dieren vaccineert. U ontvangt een ontvangstbevestiging
- De dierenarts is verantwoordelijk voor de uitvoering van de vaccinaties, het bloedtappen en het aanbrengen van de pootringen van de verklikkerdieren.
- De dierenarts zorgt voor het benodigde materiaal: vaccin, pootringen en de verklaringen.
- Voordat de vaccinatie wordt uitgevoerd ontvangt u, als houder, een verklaring van uw dierenarts. Door deze houdersverklaring in te vullen en te ondertekenen verklaart u zich akkoord met de vaccinatieprocedure.
- De dierenarts tapt bij eerste vaccinatie bloed van alle verklikkerdieren, brengt bij de verklikkerdieren pootringen aan en voert de vaccinatie uit.
- De dierenarts vult de vaccinatieverklaring en het inzendformulier voor de bloedmonsters in en ondertekent ze. U ondertekent de vaccinatieverklaring mee voor akkoord.
- U ontvangt een doorslag van de vaccinatieverklaring en de houdersverklaring. Een doorslag van de vaccinatieverklaring blijft in bezit van de dierenarts.
- De originele vaccinatieverklaring en de originele houdersverklaring en de eerste doorslag van beide verklaringen worden aan GD gestuurd. De VWA verwerkt de gegevens nadat ze deze van GD heeft ontvangen.
- Alle verklaringen worden drie jaar bewaard.
- De entstof mag niet worden gebruikt voor een andere vaccinatie dan waarvoor deze is besteld.
- Na 3 tot 4 weken wordt de tweede vaccinatie uitgevoerd volgens de datum die is vastgelegd in de houdersverklaring.

Meer informatie

- Kijk op de internetsite van het ministerie van LNV voor de meest actuele informatie over de vogelgriep (www.minlnv.nl/vogelgriep). En op Teletekst-pag. 491 e.v. Belt u het LNV-Loket als u vragen heeft (0800-2233322).
- Meer informatie over vogelgriep en de gezondheid voor mensen: www.postbus51.nl
- Voor aangifte door houder en dierenarts van verdenking van vogelgriep (aangifteplichtige ziekte): het Landelijk LNV-dierziektennummer: 045-5354232 (24 uur per dag bereikbaar). Dit nummer is alleen bedoeld voor het melden van een verdenking van vogelgriep en is niet bestemd voor particulieren.

Houdersverklaring (voorbeeld)

Deze verklaring krijgt u van uw dierenarts ter ondertekening, bij de eerste vaccinatie.

De pluimveehouder verklaart hiermee:

- deze dieren opnieuw voor vaccinatie tegen AI te zullen aanbieden, op (datum):
- vóór de tweede vaccinatie geen dieren te zullen afvoeren,
- geen gevaccineerde dieren te zullen exporteren,
- een register bij te houden voor uitval, aan- en afvoer van de gevaccineerde dieren,
- de mest van de gevaccineerde dieren niet te zullen exporteren,
- de aangebrachte ringen bij verlies te zullen laten vervangen door de dierenarts,
- mee te werken aan controle door de bevoegde autoriteit,
- de gevaccineerde dieren t.z.t. in Nederland te laten slachten en een kopie van de vaccinatieverklaring mee te sturen aan de slachterij.

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit